

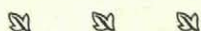
het Vondelpark ter hoogte van het oude melkhuis stond een zware iep; die had een meter of zes boven den beganen grond een plooi in zijn stam, die ik zonder de boomkruipertjes nooit opgemerkt zou hebben. Maar nu kwamen tegen den avond één voor een die vogeltjes opdagen, klauterden naar die plooi en bleven daar den nacht door. Dicht op elkaar en plat gedrukt tegen den stam vormden zij een nauwelijks merkbaar bobbeltje en door de schorskleur van hun rugveeren waren ze eigenlijk onzichtbaar. Dit is een van de aardigste en geheimzinnigste dingen, die je op winternamiddagen te zien kunt krijgen. Die boomkruipertjes zingen ook den heelen winter door. Maak maar weer eens een nieuwe lijst van de winterzangers. Maar met welken datum moeten wij dan beginnen. Nu, laat ons zeggen 1 December of misschien is het wel aardig om voor den „winterzang” te nemen het tijdperk van Sinterklaas tot Driekoningen. Het is nog niet zoo heel makkelijk uit te maken, wanneer de lentezang begint en ook of er wel verschil bestaat tusschen winterzang en lentezang.

Ieder jaar heb ik nieuwe vreugd aan takken, twijgen en knoppen, zoowel afzonderlijk in al hun fijne details van kleur van schors en bijzonderheid van knop, litteeken, ademhalingsstrepen (lenticellen), jaarringen als massaal om hun teekening tegen de lucht en om de kleur en schaduwmassa's van boschrand en houtperceel. Wat een verschil in kleur bij de wilgen, in het bijzonder bij de kruipwilgen, hoe aardig die brunetten en blondinen van els, kardinaalsmuts, Geldersche roos en kamperfoelie. De Kaspische zandwilg werpt midden December de schubben reeds af van de bloeknoppen en de zilverwitte katjes blijven dan nog weken lang in rust aan de twijgen; ik weet weer niet wat dat te beduiden heeft.

De winter geeft ook een goede gelegenheid, om iets te bespeuren van het leven van onze wilde zoogdieren, die met uitzondering van het konijn een nog al verborgen bestaan leiden. Let er eens op of ge gallen aan eik of roos stuk geknaagd vindt, waar de boschmuis bezig is geweest om de larven of wespjes te verschalken. Bunsing, hermelijn, wezel laten sporen achter op de sneeuw of op het vlak gewaaide zand of worden aangekondigd door de waakzame musschen en meezen. De eekhoorns zijn druk bezig aan dennekegels in concurrentie met de spechten. Vergeet vooral niet, om er op bedacht te zijn, dat in elk grasveld de groene specht er op betrapt kan worden dat hij delft naar mieren.

Er is nog veel groei en bloei in December. Ieder kent natuurlijk het half dozijn „altijdbloeiers” en ook de winterbloeiers onder de uitheemsche sierplanten. De witte els bloeit meestal nog voor Nieuwejaar. Allerlei kiemplantjes van October en November blijven doorgroeien. Sneeuwkllokjes pieken uit den grond. En let ook eens op de mossen en korstmossen. Alleraardigst is het, hoe zoo'n groene mosplak gedurende den winter voortkruipt over zijn baksteen, bloempot of boomstomp.

JAC. P. THIJSSSE.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Duinkievitten. Van het voorjaar in het Wassenaarse duin viel het me op, dat de daar op droge zegge- en mosgrond broedende kieviten hun legsel op zonnige dagen in het midden van de dag geheel in de steek lieten, en het uren lang in de brandende zon onbeschermd achterlieten. Geen kievit was er dan te zien. Ik vermoed, dat ze dan vlak achter de duinen, op een anderhalve kilometer van het nest, voedsel zochten, want omstreeks die tijd zag ik wel altijd vlak achter Duinrell kieviten bezig. Alleen puzzelde het me, hoe dat ging, toen ze eenmaal jongen hadden. Verscheidene van die kieviten heb ik nog dagen na het uitkomen van de jongen gevolgd, en de meeste bleven nog minstens vier vijf dagen met hun jongen in het duin. Zouden de jongen daar dan wel genoeg vinden? Weten andere lezers hierover soms iets mee te delen?

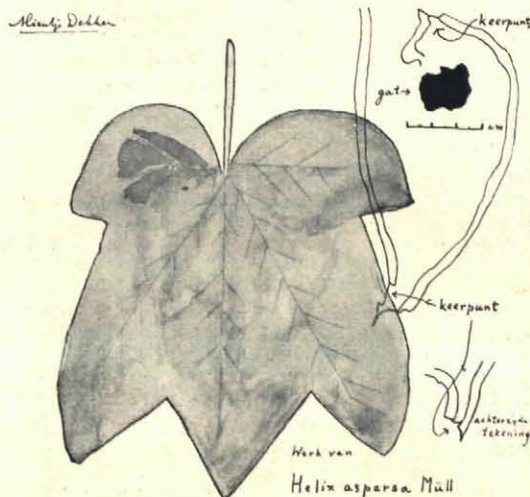
Leiden, October 1936.

N. TINBERGEN.

Boomvalk en vleermuis. Op een avond in het begin van September zagen Dr. J. Verwey, mijn vrouw en ik boven een open plek in het Rijster Bos in Gaasterland een boomvalk stoten op één van de bomen jagende vleermuis. Toen hij de eerste keer (mis-)stootte, keerde hij zich

dadelijk om, om weer naar de vleermuis op te stijgen, maar die vloog intussen snel omlaag, en wist de boomvalk, die daarna nog tweemaal stootte, beide keren te ontwijken. Toen verdween de vleermuis in het donkere bos en de boomvalk ging verder. Vleermuizen schijnen anders over het algemeen weinig last van roofvogels te hebben. Ook uilen, die daarvoor nog eerder in aanmerking zouden lijken te komen, vangen er maar zelden een. Onder 24032 prooidieren waarvan we de resten indertijd uit Ransuilenballen haalden, bevonden zich maar vier vleermuizen. Jan Strijbos heeft me verteld, dat hij eens een ransuil een vleermuis zag pakken.
Leiden, 4 Oct. 1936. N. TINBERGEN.

Een slak, die papier eet. Op een morgen in November werd ik onaangenaam verrast. Een tekening van één mijner leerlingen, aan de houten vensterbank van mijn leslokaal opgehangen, vertoonde een gat, ongeveer 2 cm in het vierkant.

Eerst kon ik er niet achterkomen, wie mij dat toch „geleverd” had, doch een der leerlingen, die een weinig zijwaarts zat, riep op eens: „Dat heeft een slak gedaan, kijk je kunt nog zien waar ie gekropen heeft”.

Inderdaad bij beschouwing van terzijde bleek een slakkenspoor duidelijk zichtbaar. Bij nader bezien van de tekening bleek een slak over het tekenpapier gekropen te zijn, na enige bochten gemaakt te hebben, had het dier het gat gevreten, was er door gegaan, had op de andere zijde eveneens enige sporen achtergelaten en was daarna weer langs het hout van de vensterbank naar zijn oude standplaats teruggekropen (een Pelargonium zonale in pot). De slak, welke dit kunstje leverde was een *Helix aspersa* Müll. van middelbare grootte. De sporen waren overal $\pm \frac{1}{2}$ cm breed, behalve bij de scherpe bochten, waar slechts een dun slijm lijntje zichtbaar was.

Biezelingse.

B. J. J. R. WALRECHT.

Voor belangstellenden geef ik het document ter illustratie. De sporen zijn door omtekening zichtbaar gemaakt. Een wendingsspoor van de achterzijde van de tekening is onderaan bijgevoegd.

Biezelingse.

B. J. J. R. WALRECHT.

Een Raaf. Dinsdag 29 Sept. zag ik langs de straatweg Arnhem-Apeldoorn, hoogte de Imbosch, een raaf. Hij vloog recht op me af uit het dennenbos en streek rustig neer in een boom. Daar ging hij z'n veren zitten gladstrijken. Zo nu en dan „mopperde” hij stil voor zich heen.
LIES TER PELKWIJK.

Invasie van pistooltjes. Naar aanleiding van Uw opmerking over trek van pistooltjes in September interesseert U wellicht, dat het de laatste week van Augustus bij ons huis wemelde van die uiltjes. Bij tientallen vlogen ze de kamer binnen en wandelden rond onder de lamp. Eén legde er zelfs eieren vlak voor onze neus op een takje wilde wingerd, dat door een kier in het venster naar binnen was gegroeid. Heel leuk kon je ze voeren met een stokje met suikerwater. Tikte je daarmee tegen hun vier achterpoten dan gebeurde er niets. Een klein tikje tegen de sprieten of tegen de voetjes van de voorpoten was voldoende om de rol tong te voorschijn te laten komen. Haalde je gedurende het zuigen het stokje even weg, dan begon hij met sprieten en voorpoten te „dansen”. Het zelfde zag je soms ook in de Teunisbloemen gebeuren.

Wassenaar.

BEN VAN NOORDWIJK.

Alk in Amsterdam. Vanochtend zag ik een tijd lang op een dakornament van het Gemeentelijk Archief (Amsteldijk hoek Tolstraat) een flinke Alk zitten, rechtop, duidelijk de Gewone Alk. Later vloog hij weg met die typisch achterwaarts geplaatste, korte „onhandige” vleugeltjes, die door de witte einden der slagpennen een doorzichtigen indruk maken. De zware storm, die hem in Amsterdam zou hebben „gemotiveerd” is toch al zoowat een week geleden.

Amsterdam, 4 November '36.

S. PINKHOF.